

umjetnosti u Zagrebu 1918–46. radi kao nastavnik ukrasnoga pisma i paleografije. Sastavila nacionalni tip pisma po karakteristikama glagoljice, latinice i ćirilice, kojim je pisala izvadak iz Marulićeve *Judite* (izložen 1927. u Leipzigu) te razne diplome, spomenice, adrese, inicijale, vinjete, nacрте za klesana ili lijevana slova. Grafički opremila veliki broj knjiga, pisala i ornamentirala pjesme D. Domjanića *V suncu i senci* (Zagreb 1927). Napisala priručnik *Ukrasno pismo* (Zagreb 1951).

LIT.: J. Grgašević, Umetni obrt, Zagreb 1926.

M. Ton.

HOFFILLER, Viktor, arheolog (Vinkovci, 19. II. 1877 – Zagreb, 17. I. 1954). Studirao u Beču, od 1901. kustos, a 1924–51. ravnatelj Arheološkoga muzeja u Zagrebu i profesor na zagrebačkom Sveučilištu. Dugogodišnji urednik časopisa »Vjesnik Hrvatskog arheološkog društva« (1928–42). Za *Corpus Vasorum Antiquorum* priredio 2 sveska prapov. keramike (materijal Arheološkoga muzeja u Zagrebu): sv. I, Pariz 1933, sv. II, Pariz 1938; napisao (s B. Sarijom) i uredio knjigu *Antike Inschriften aus Jugoslawien*, I, 1938. U čast Hoffillerove 60-godišnjice izdan je 1940. zbornik *Serta Hoffilleriana*.

BIBL.: *Trački konjanik* (disertacija), VJHAD, 1902; *Antikne bronsane posude iz Hrvatske i Slavonije*, ibid., 1903–04; *Prethistorijsko groblje u Smiljanu kraj Gospića*, ibid., 1905; *Thrak vallásbeli emlékek a Zággrábi múzeumban*, Archaeologiai Értesítő, 1906; *Oprema rimskog vojnika u prvo doba carstva*, VJHAD, 1910–11. i 1912; *Donnerov žrtvenik u crkvi Sv. Katarine*, ibid., 1913–14; *Prethistorijske žare iz Vel. Gorice kraj Zagreba*, Bulićev zbornik, 1924; *Idol od ilovače iz Dalja*, VJHAD, 1928; *Dva zlatna rimska novca iz Siska*, Šišićev zbornik, 1929; *Nov ulomak rimskog vojničkog diploma*, VJHAD, 1935; *Novi tračkomitrički votivni reljefi*, ibid., 1935; *Spomenici antike kiparske umjetnosti u Hrv. narodnom muzeju u Zagrebu*, HK, 1937; *Rimski oklop za konjsku glavu iz Dalja*, Zbornik radova Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, 1951.

LIT.: G. Manojlović, Dr. Viktor Hoffiller, Ljetopis JA, 1931, 43. — I. Bach, Prof. V. Hoffiller, Vijesti MK, 1954, 2. K. V. G.

HOHNJEC, Josip, slikar (Plavić kraj Klanjca, 1. XI. 1857 – Bjelovar, 9. II. 1939). Studirao je na Akademiji u Beču; gimnazijski nastavnik u Bjelovaru. Slikao pov. prizore, oltarne kompozicije, crtao za »Vienac« i »Hrvatsku vilu«. Ilustrirao je knjigu pjesama *Ružmarinke* A. Harambašića 1882. Restaurirao slike i oslikavao interijere (*Godišnja doba* u ljekarni Werklein u Bjelovaru, 1905). Radio je slike za crkve u Cigleni, Markovcu i Hercegovcu. Ikonostas crkve u Narti završio je 1891. Za bečki dvor naslikao je nekoliko akvarela s motivima Bjelovara, a za kapelana V. Homotarića slike *Ličanin* i *Strijelac*. Portretirao je velike župane bjelovarsko-križevačke županije 1891–97. Radio u duhu akademskoga realizma; u krajolicima i crkv. kompozicijama bliži je romantizmu.

BIBL.: *Ob ornamentici*, Hrvatska vila, 1882, 7.

LIT.: A. Cuvaj, Građa za povijest školstva, Zagreb 1912, 5. — Z. Lovrenčević, Profesor i slikar Josip Hohnjec, Bjelovarski list, 1976, 3. i 4. M. Med.

HÖNIGSBERG I DEUTSCH, Učiteljski dom u Zagrebu

HOHNJEC, Oto, fotograf (Zagreb, 16. VII. 1920 – 23. VI. 1962). Fotografijom se bavi od 1940. Poč. 50-ih godina bio je fotograf Muzeja za umjetnost i obrt u Zagrebu. Snima ateljejski i folklorni portret, akt, žanr i pejzaž u maniri zagrebačke škole. Jedan je od prvih naših fotografa koji izlaže fotografije u boji (1957). Samostalno je izlagao u Zagrebu 1951.

HOLZINGER, Jeremija, srebrnar, St. Ulrich kraj Beča (XVII. st.). Izradio je za crkvu Sv. Katarine u Zagrebu 1672. tri para kanonskih ploča i sedam srebrnih reljefa; četiri od njih (*Sv. Alojzije*, *Sv. Stanislav Kostka*, *Sv. Ignacije* i *Sv. Franjo Ksaverski*) čuvaju se u Dijecezanskom muzeju u Zagrebu.

HOLJAC, Janko, arhitekt (Zagreb, 17. XII. 1865 – 28. VII. 1939). Arhitekturu završava na Akademiji likovnih umjetnosti u Beču 1887 (F. Schmidt). God. 1888–95. zaposlen je kod Zemaljske vlade, 1910–17. načelnik grada Zagreba; od 1919. nastavnik je na graditeljskoj školi, potom 1922–37. na Tehničkoj visokoj školi (od 1926. Tehnički fakultet) u Zagrebu. God. 1897. osnovao je privatni arhitektonski biro u kojemu projektira i izvodi javne i stambene građevine naglašenih neobaroknih obilježja sa snažnim plastičnim dekoracijama: Crkvu u Nevincu kraj Bjelovara (1888), episkopsku crkvu u Plaškom (1902), djevojačku, dječjačku i vinogradarsku školu u Iloku (1908), tvornicu suhomesnatih roba u Sesvetama (danas »Sljeme«, 1908) te isusovačku crkvu i samostan u Palmotićevoj ulici (1901–13), Nadbiskupsku tiskaru na Kaptolu 27 (1906), domobransku vojarnu u Branimirovoj ul. (1908), stambeno-poslovnu zgradu u Jurišićevoj ul. 3 (1908) te banku u Jurišićevoj ul. 22 (1921–23) – sve u Zagrebu. — Istraživao je i prikupljao građu o karakterističnom pučkom načinu građenja, narodne i tehničke izraze koje je objavljivao u stručnome tisku. Bio je urednik časopisa »Vijesti hrvatskog društva inženjera i arhitekata«. Član JAZU od 1935.

BIBL.: *Hrvatski građevni oblici* (s M. Pilarom i J. Altanom), Zagreb 1904–09.

LIT.: F. Gabrić, Janko Holjac, Alma mater croatica, 1940, 9. — Arhitekti članovi JAZU, Rad HAZU, 437. J. M. M.

HÖNIGSBERG I DEUTSCH, projektantsko-građevno poduzeće u Zagrebu. Osnovani su ga 1889. arhitekti *Lav Hönigsberg* (Zagreb, 1861–1911) i *Julije Deutsch* (Göppersdorf u Češkoj, 1859 – Zagreb, 1922). Obojica su diplomirali na Visokoj tehničkoj školi u Beču. Hönigsberg je sâm (1886–88) projektirao ugaonu dvokatnicu na Strossmayerovu trgu 3, jednokatnicu u Medulićevoj ul. 22, Učiteljski dom na Trgu maršala Tita 4 i kompleks u Ilici 51, 53 i 53a. U njihovim zajedničkim projektima nemoguće je lučiti autorstvo. U zagrebačkoj su arhitekturi 1890–1900. najistaknutiji i najplodniji predstavnici kasne faze povijesnih stilova (neorenesansa, neobarok, neorokoko). Palače na urbanistički naglašenim položajima obilježavaju kupolom, tada u Zagrebu novim arhitektonskim elementom (Starčevićev trg 6, Frankopanska ul. 2), a grade i romantički koncipirane ljetnikovce (Tuškanac 21 i 36). Vrijedni su im radovi palače na Strossmayerovu trgu 2, 8 i 10 (Hotel »Palace«), na Tomislavovu trgu 18 (Bukovčeva kuća). Sagrađili su palaču bivše županije i Financijskoga ravnateljstva u Požegi. U njihovu je birou 1899. projektirana prva zagrebačka zgrada u stilu bečke secesije (Ilica 43, pregrađena). Sudjelovali su na Jubilarnoj gospodarsko-šumarskoj izložbi u Zagrebu (1891), na Milenijskoj izložbi u Budimpešti (1896), na izložbi »Medović, Iveković i drugovi« u Zagrebu (1901), na IV. jugoslavenskoj umjetničkoj izložbi u Beogradu (1912) i na izložbi Hrvatskoga društva umjetnosti u Zagrebu (1913).

LIT.: L. Dobronić, Zagrebački arhitekti Hönigsberg i Deutsch, Zagreb 1965.

L. D.

HORTIKULTURA → VRTNA ARHITEKTURA

HORVACKA (Horvatska), selo u Z dijelu Hrvatskoga zagorja. Djelomice očuvan ranobarokni dvor građen je u obliku nepravilna četverokuta, s dvorišnim arkadama u dva niza; nad ulazom grb obitelji Pálffy-Erdődy iz 1611. Dvor su posjedovali i Ratkaji, A. Janković Bribirski, Thugut i Ottenfelsi.

HORVAT, Andela, povjesničarka umjetnosti i konzervatorica (Krašić, 18. III. 1911 – Zagreb, 26. IX. 1985). Diplomirala 1935. na Filozofskome fakultetu u Zagrebu, gdje je i doktorirala 1956. tezom o umjetnosti Međimurja. U službi zaštite spomenika u Zagrebu (1941–70) sudjelovala je u njezinoj organizaciji i sistematizaciji znanstvene građe. Redovni član JAZU od 1983. — Istraživala je spomenike kulture i urbanističke cjeline kontinentalne Hrvatske od VII. st. do secesije, a poglavito srednjovj. arhitekturu i burgove, gotičku skulpturu, paralelizam stilova u razdoblju između gotike i baroka, umjetnost baroka i historicizma. Obradila je sve

važnije lokalitete u kontinentalnoj Hrvatskoj, otkrila i atribuirala mnoge umj. spomenike. Osim monografija o gotici i baroku u kontinentalnoj Hrvatskoj objavila je važne preglede i sinteze hrv. umjetnosti u enciklopedijama i periodicima te brojne studije o pojedinačnim lik. temama. Neumoran terenski istraživač, autor je niza topografskih pregleda spomenika. Obradivala je historijat zaštite spomenika u Hrvatskoj i teoretski razradila pojam »kreativnoga konzervatora«.

ANDELA HORVAT

BIBL.: *Konzervatorski rad kod Hrvata*, Zagreb 1944; *O stećcima na području Hrvatske*, HZ, 1951; *Spomenici arhitekture i likovnih umjetnosti u Međimurju*, Zagreb 1956; *Spomenici u Hrvatskoj*, Zagreb 1956; *Skulptura Parlerovog kruga u zagrebačkoj katedrali*, ZUZ, 1959; *Odras praškog Parlerovog kruga na portalu crkve sv. Marka u Zagrebu*, Peristil, 1960, 3; *Rudine u Požeškoj kotlini — ključni problem romanike u Slavoniji*, ibid., 1962, 5; *Presjek razvoja umjetnosti u karlovačkom Pokuplju*, Zbornik Gradskog muzeja Karlovač, 1964, 1; *O slučajnim nalazima s Medvedgrada*, Iz starog i novog Zagreba, IV, Zagreb 1968; *Spomenici kulture SR Hrvatske — njihova rasprostranjenost i opća valorizacija*, Zagreb 1971; *Die Grabkreuze im ehemaligen Grenzgebiet Kordun in Kroatien, Südost-Forschungen* (München), 1972, 31; *O djelatnosti Ljube Karamana u Zagrebu* (s bibliografijom), Peristil, 1971—72, 14—15; *Drvena gotička Madona iz Brinja*, ibid., 1973—74, 16—17; *Između gotike i baroka*, Zagreb 1975; *Tri gotičke franjevačke Madone selice*, Peristil, 1977, 20; *Zur Problematik der mittelalterlichen Kunst im Kroatischen Binnenland und ihrer Verbindung mit dem Küstengebiet, Südost-Forschungen* (München), 1978, 37; *Pregled spomenika kulture s područja općine Klanjec*, Kaj, 1979, 3; *O klasicizmu u Slavoniji*, Osječki zbornik, 1979, 17; *Über die Steinskulptur der Arpadenzeit im Kontinentalkroatien, Alba regia, Annales musei Stephani regis (Székesfehérvár)*, 1979, 17; *Pregled spomenika kulture područja općine Zabok*, Kaj, 1980, 1; *O domaćoj flori na ranogotičkoj arhitektonskoj plastici sjeverne Hrvatske*, Gunjačin zbornik, Zagreb 1980; *Barok u kontinentalnoj Hrvatskoj*, u djelu: *Barok u Hrvatskoj*, Zagreb 1982; *Dva kamena gotička ženska lika iz katedrale u Zagrebu*, Peristil, 1983, 26; *Kip gotičke Madone u Garešnici*, Bulletin JAZU, 1983, 1; *Gotika u Hrvatskoj*, u knjizi: *Gotika u Sloveniji i Hrvatskoj*, Beograd—Zagreb, 1984; *O spomenicima kulture moslavačkog Križa i okolice*, Kaj, 1984, 4—5; *Osvrt na Parlerijansku radionicu u Zagrebu i na njezine odraze u sjevernoj Hrvatskoj*, Iz starog i novog Zagreba, VI, Zagreb 1984; *Gotički kip Marije Bistrice*, Peristil, 1984, 27—28; *Pregled spomenika kulture općine Pregrada*, Kaj, 1985, 2—3; *Renesansa i stilsko previranje u kontinentalnoj Hrvatskoj*, u knjizi: *Renesansa u Hrvatskoj i Sloveniji*, Beograd—Zagreb 1985; *Drvena madona iz Martinšćine*, Peristil, 1991, 34.

LIT.: *I. Bach*, Dr Anđela Horvat, *Vijesti MK*, 1965, 5. — Anđela Horvat, *Ljetopis JAZU*, 1978, 78 (bibl. do 1971). — *S. Kožul*, Hrvatska sakralna umjetnost u djelima dr Anđele Horvat, CCP, 1982, 10. — *B. Šurina*, Bibliografija akademika dr Anđele Horvat kronološkim redom od 1932. do 1985, Peristil, 1986, 29. — *B. Fučić*, Anđela Horvat, *Ljetopis JAZU*, 1986, 89. — *K. Prijatelj*, Anđela Horvat, *Vijesti JAZU*, 1986, 15.

HORVAT, Benko, numizmatičar i skupljač umjetnina (Vinkovci, 14. IX. 1875 — Zagreb, 28. II. 1955). Skupio zbirku renesansnih i baroknih slika i grafika, ant. umjetnina (game, tanagra-figure i dr.) i starih knjiga koju je 1946. poklonio gradu Zagrebu (danas u sastavu Galerija grada Zagreba). Njegova zbirka od 10 000 komada grč. i rim. novca nalazi se od 1928. u Arheološkome muzeju u Zagrebu. Pokrenuo 1928. osnivanje Numizmatičkoga društva, osnovao i uređivao časopis »Numizmatika« (sv. I—IV). U njemu je, kao i u drugim stručnim časopisima, objavljivao studije iz numizmatike.

LIT.: *A. Šegro*, B. Horvat, Numizmatičke vijesti, 1955, 5. — *I. Bach*, Benko Horvat, *Vijesti MK*, 1955, 2. — *M. Bašićević*, 7 stoljeća slikarske baštine — iz fundusa Galerije »Benko Horvat« (katalog), Zagreb 1978.

HORVAT, Josip, graditelj (? 1769 — Zagreb, 24. IV. 1845). U duhu tradicije XVIII. st. u Zagrebu je sagradio svoju kuću u Kožarskoj ul. 26 (1817) i izradio nacrt za pročelje kapele Sv. Jurja (1825).

HORVAT (Horvath), Josip, publicist i kulturni povjesničar (Čepin, 15. I. 1896 — Zagreb, 6. X. 1968). Završio trgovačku školu u Zagrebu. God. 1914—16. i 1912—26. član redakcije »Obzora«, 1926—41. gl. urednik

L. HORVAT, crkva Gospe od zdravlja u Splitu

»Jutarnjega lista« gdje je objavljivao i lik. kritike. Uz publicistički rad napisao je i popularne prikaze iz povijesti (*Politička povijest Hrvatske*, I, II, Zagreb 1936, 1938; *Stranke kod Hrvata*, Beograd 1939; *Povijest novinstva Hrvatske*, Zagreb 1962), biografije (*Supilo*, Zagreb 1938; *Ante Starčević*, Zagreb 1940; *Ljudevit Gaj*, Beograd 1960. i Zagreb 1975), knjigu putopisa *Lijepa naša* (Zagreb 1931), romansirani povijest 1848 (I, II, Zagreb 1934, 1935) te djelo *Kultura Hrvata kroz 1000 godina* (I, II, Zagreb 1939, 1942. i 1981), prvi važniji pokušaj kulturnopov. pregleda u nas.

Z. Ša.

HORVAT, Josip — Joška, naivni kipar i slikar (Pitomača, 19. III. 1939 — Kloštar Podravski, 8. VI. 1981); po zanimanju soboslikar. Od 1956. radio u drvu reljefe i kipove i slikao na staklu; blizak načinu hlebinske škole. Sudjelovao na skupnim izložbama.

HORVAT, Lavoslav, arhitekt (Varaždinske Toplice, 27. IX. 1901 — Novi Marof, 4. X. 1989). Arhitekturu je završio na Akademiji u Zagrebu (D. Ibler). Od 1922. radi u javnim ustanovama i samostalno u Zagrebu, kraće vrijeme u Beogradu, a potom četiri godine u Splitu, gdje izvodi Banovinsku bolnicu (1931), kupalište na Bačvicama (1931), nekoliko privatnih vila (1931—32), crkvu Gospe od zdravlja (1936). S H. Bilinićem radi palaču Banac (danas Galerija umjetnina) u Dubrovniku (1938), vilu na Lapadu u Dubrovniku (1936), ljetnikovac u Cavtatu (1928), upravnu zgradu u Novome Sadu (1931), Ured za osiguranje radnika u Beogradu (1930), vilu na Vijencu 4 u Zagrebu (1935) i dr. Sudjelovao na mnogim natječajima i dobio više nagrada za javne građevine, hotele, kupališta itd. Član je likovne grupe »Zemlja« (1929—35), sudjeluje na njezinim izložbama. Istražuje primjenu novih formi arhitekture u specifičnim geografskim prilikama i pejzažu, građevni materijal i autentične arhitektonsko-urbanističke vrijednosti, osobito u Dalmaciji. Poslije II. svj. r. projektira i izvodi javne i industrijske građevine: hotel »Jugoslavija« i Saveznu industrijsku komoru u Beogradu, Tekstilnu tvornicu u Sinju, više zgrada Tvornice »Đuro Đaković« u Slavonskome Brodu, škole u Krčkoj i Držićevoj ul. u Zagrebu, rekonstrukcije tekstilnih tvornica u Varaždinu, Zaboku, Krapini, Pazinu, Osijeku, Dugojoj Resi i Zagrebu, vunarski kombinat Bijelo Polje, pamučni kombinat u Etiopiji, Tvornicu žarulja u Zagrebu, Tvornicu vijaka u Kninu i druge. Objavio je više rasprava u stručnim publikacijama. Član JAZU od 1963.

LIT.: *Lavoslav Horvat*, *Ljetopis JAZU*, 1953, 58. — *T. Premerl*, Lavoslav Horvat 1901—1989, ČIP, 1989, 11—12. — *Isti*, Hrvatska moderna arhitektura između dva rata, Zagreb 1989. — Arhitekti članovi JAZU, Radovi HAZU, 1991, 437.

T. Pl.

HORVAT, Miljenko, slikar (Varaždin, 22. III. 1935). Završio studij arhitekture u Zagrebu 1960. Slika od 1956. Bio je član grupe »Gorgona«. God. 1962—66. živio u Parizu, nakon toga u Montrealu. U najranijemu razdoblju radi kompozicije u kombiniranim tehnikama i približava se informelu. Slijedi ciklus litografija i fotodekolaža; poslije 1970. priklanja se gestualnoj apstrakciji (*Ljepotica i zvijer*, 1978; *Maska bez lica*, 1979). U